

Ergenlik Dönemi Okuma Tutumu Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenlik Dönemi Okuma Tutumu Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21230>

Özet

Ergenlik Dönemi Okuma Tutumu Ölçeği (EDOTÖ), ergenlerin okumaya yönelik tutumlarını de?erlendirmek amacıyla uyarlanm?? 15 maddelik, dört faktörlü bir ölçme aracıdır. Ölçek, özellikle okuma materyalinin türüne ve ortamına (akademik veya serbest zaman; dijital veya ka??t) ba?l? olarak geli?en tutumlar? ayr? ayr? ölçmeyi hedeflemektedir. Orijinal ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlilik analizleri sonucunda dört boyutlu yapının kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Okuma tutumu, ergenlik, dijital okuma, ka??t tabanlı okuma, uyarlama, psikometrik, do?rulayıcı faktör analizi.

Yazarlar

Muhammet Ba?tu?, H. K. Keskin

Amaç

Ergenlik Dönemi Okuma Tutumu Ölçeği'nin temel amacı, ergenlerin okuma etkinliklerine kar?? geli?tirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal e?ilimleri, özellikle okuma ortamındaki de?işimleri göz önünde bulundurarak sistematik bir şekilde ölçmektir. Geleneksel okuma tutumu ölçeklerinin aksine, bu ölçek, okumanın hem akademik hem de serbest zaman bağlamlarında, dijital ve ka??t tabanlı formatlarda nasıl algılandığını tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu sağlayarak, Türkiye'deki araştırmacılar ve eğitimciler için ergenlerin okuma alışkanlıklarının derinlemesine anlamalarına olanak tanıyan geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, okuma tutumunu çok boyutlu bir yapı olarak ele alır ve toplamda 15 maddeden oluşur. Bu maddeler, ergenlerin okuma materyallerine ve okuma amaçlarına yönelik dört ayrı alt boyutta toplanmaktadır. Bu alt boyutlar, okuma eyleminin amacı (Serbest/Akademik) ve kullanılan ortam (Dijital/Ka??t) dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Ölçeğin ölçtüğü dört temel alt boyut şunlardır:

Serbest Dijital: Ergenin kişisel zevk için dijital ortamda (tablet, telefon, bilgisayar vb.) okumaya yönelik tutumu.

Serbest Ka??t: Ergenin ki?isel zevk için ka??t tabanlı materyalleri (kitap, dergi vb.) okumaya yönelik tutumu.

Akademik Ka??t: Ergenin okul veya ders amaçlı ka??t tabanlı materyalleri okumaya yönelik tutumu.

Akademik Dijital: Ergenin okul veya ders amaçlı dijital ortamda okumaya yönelik tutumu.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin dört faktörlü yapıya teorik beklentilerle ve orijinal ölçeğin yapıya uyumlu olduğunu göstermiştir.

Elde edilen uyum indeksi değerleri, ölçeğin Türkçeye uyarlanmış formunun kabul edilebilir düzeyde iyi bir model uyumuna sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Bu değerler şöyledir: $\chi^2 = 103.46$, serbestlik derecesi (sd) = 84. Özellikle RMSEA değeri (.018) mükemmel uyumu işaret ederken, diğer uyum indeksleri de yüksek değerler almıştır: NFI = .97, CFI = .99, AGFI = .96, GFI = .97 ve S-RMR = .039. Bu bulgular, ölçeğin yapısal geçerliliğinin güçlü olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Dört alt boyutun her biri için ayrı ayrı iç tutarlılık düzeyleri incelenmiş ve genel ölçek güvenilirlik değeri de rapor edilmiştir.

Alt boyutlara ait güvenilirlik değerleri, farklı faktörler arasında kabul edilebilir düzeyde değişiklik göstermektedir. Birinci faktörün güvenilirlik katsayısı (α) .802 olarak bulunmuş olup, madde yük değerleri .807 ile .858 aralığında. İkinci faktörün güvenilirlik katsayısı α = .690 (yük aralığı: .593-.756), üçüncü faktörün α = .623 (yük aralığı: .591-.730) ve dördüncü faktörün α = .606 (yük aralığı: .485-.739) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tamamı için hesaplanan genel iç tutarlılık katsayısı ise α = .691'dir. Bu değerler, ölçeğin genel olarak yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin psikometrik yapıya incelemek için kullanılan faktör analizi, dört faktörlü modelin veri ile uyumlu olduğunu doğrulamıştır. Bu dört faktör, okuma tutumunun hem içeriğe (akademik/serbest) hem de ortama (dijital/ka??t) göre ayrı ayrı modern yapıya temsil etmektedir.

Faktör yükleri incelendiğinde, birinci faktördeki maddelerin yük değerlerinin diğer faktörlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir (.807-.858). Bu, birinci faktörün (muhtemelen Serbest Dijital veya Serbest Ka??t) en güçlü ve en tutarlı alt boyut olduğunu işaret etmektedir. Dördüncü

faktördeki yük de?erlerinin ise nispeten daha dü?ük (.485-.739) olmas?, bu alt boyutun di?erlerine göre daha az iç tutarlı?ı?a sahip oldu?unu göstermekle birlikte, psikometrik aç?dan kabul edilebilir s?n?rlar içerisinde dir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Psikometrik Tutum Ölçeği)

Format: Yazılı Anket (Kağıt veya Dijital Uygulama Mümkün)

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Ergenler

Yaş Grubu: Ergenlik Dönemindeki Bireyler (Genellikle Ortaokul ve Lise Öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Orijinal uyarlama çalışması, ergenlik dönemindeki öğrencilerden oluşan örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek 15 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme, 6'lı Likert tipi bir ölçek kullanılarak yapılmaktadır (1 = **çok kötü** - 6 = **çok iyi**).

Anahtar Kelimeler

Okuma alışkanlıkları, Likert ölçeği, psikoloji, eğitim, bilişim, öğrenme, güvenirlik katsayısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: mbastug33@gmail.com

Sorumlu Yazar: Muhammet Baştu?

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Baştu? ve Keskin tarafından 2013 yılında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin kullanıma ilişkin izinler için sorumlu yazar Muhammet Baştu? ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve uyarlama çalışması'nın detayları, Electronic Turkish Studies dergisinde yayımlanmıştır. Çalışmanın tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişim sağlanabilmektedir: turkishstudies.net.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ergelik-donemi-okuma-tutumu-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/ergelik-donemi-okuma-tutumu-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Baştuğ, M. ve Keskin, H. K. (2013). Ergenlik Dönemi Okuma Tutumu Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Electronic Turkish Studies*, 8(4), 295-311.

Ergenlik Dönemi Okuma Tutumu Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

15 madde ve 4 alt boyut

Serbest Dijital

Serbest Kağıt

Akademik Kağıt

Akademik Dijital